

Foto: Bert Wiklund

Terrænpleje for agerhønen

Dette faktablad giver et overblik over de faktorer, der påvirker agerhønenes trivsel, og over agerhønenes krav til levested.

En viden, som kan bruges til at pleje og forbedre et områdes bæreevne for agerhøns.

Udbredelse og udvikling over de seneste år

Bestanden af agerhøns i Danmark har gennem de seneste årtier været faldende.

Der er flere årsager til den kraftige reduktion af bestanden, herunder et mere effektivt landbrug, flere predatorer (rovfugle mv.) samt klimaændringer.

Agerhønen er udbredt i hele Danmark og er de dyrkede markers fugl. Den foretrækker et varieret landskab, gerne sandede, kalktrængede arealer.

Levevis

Agerhønen er monogame og pardannelsen finder sted sidst på vinteren. Parret holder sammen i hele yngleperioden.

Reden placeres skjult i vegetation på jorden, gerne i græs fx langs vejkanter og markskel. Agerhønen lægger 10-20 æg, der klækkes efter 24-25 dage. Parret deles om pasningen af kyllingerne. Familieflokken holder sammen til næste pardannelse i februar måned.

Fødevalg

For kyllingerne består føden i de 2-3 første leveuger udelukkende af smådyr som bladlus og myrer. Herefter omfatter føden desuden frø, primært fra ukrudtsarter. Frø fra pileurt prioriteres højest af kyllingerne. Fra og med det sene efterår æder agerhønen grønne plantedele fra græs, kløver og vintersæd.

Agerhønenes kerneområder

Agerhønen er det åbne lands fugl og foretrækker et varieret agerbrug bestående af små marker mellem vandhuller, småskove, vildtplantninger samt levende hegn.

Kerneområderne består - udover stor vekslen mellem agrene – af lodne markskel og ukrudts-bræmmer i overgangszoner mellem agrene og beplantningerne. Ukrudtsbræmmer har et stort indhold af frø og insekter, der er nødvendig for agerhønenes trivsel.

I kerneområdet er der desuden områder med barjord, der giver agerhønen mulighed for støv-badning af fjerdragten.

Tiltag der kan øge områdets bestand af agerhøns

Der er flere tiltag, der medvirker til en øget bestand af agerhøns, bl.a. vildtvenlig udnyttelse af udyrkede marker, sprøjtefri randzoner, insektvolde og brede rabatter.

Slåede arealer

En udyrket mark kan gøres meget mere attraktiv for agerhønen ved slå arealer på kryds og tværs i marken (se faktablad nr. 3.2.2 »Vildtpleje på landbrugsarealer«).

Det proteinholdige friske græs er en delikatesse for hønsfuglenes kyllinger, der har stor behov herfor i forbindelse med fjerdragstens opbygning.

Det kortslåede græs giver også mulighed for ophold og tørring efter vådt vejr.

Omlægning af udyrkede arealer (brak)

En tynd udsåning af kort, hvidkløver, olieør og boghvede giver en perfekt biotop for agerhøns med både insekter og mange frø.

Vildtstriber

Vildtstriber er striber af vildtvenlige blomster eller urter, der etableres enten i kanten af dyrkningsfladen eller op igennem dyrkningsfladen.

Det er vigtigt at så afgrøder med en tidlig blomstring af hensyn til tiltrækningen af insekter til kyllingerne, men der bør også være afgrøder med stor frøproduktion, der kan fungere som føde i efteråret.

Spildfrø

Et billigt - men særdeles værdifuldt - vildtplejetiltag er at etablere en udyrket mark bestående af spildfrø og fremspirende ukrudtsarter som mælde, hanekro og pileurt.

Udover ovennævnte forbedringer af udyrkede marker har følgende tiltag stor indflydelse på agerhønsens trivsel.

Sprøjtefri randzoner

Man har i England iagttaget, at agerhønsens kuld er 2,8 gange større i områder med sprøjtefri randzoner. Her får ukrudt og de nødvendige insekter optimale betingelser og sikrer herved fødegrundlaget for kyllingerne (se faktablad nr. 3.3.2 »Insektvolde og randarealer«).

Insektvolde

Insektvolde er små jordvolde der bryder det ellers monotone dyrkede landskab.

Insektvolden etableres ved at pløje to fuger sammen. Volden tilsås med tuegræsser. På siden af volden etableres kort græs og barjord.

Volden fungerer dels som spredningskorridor og dels som opholdssted for agerhønen samt for de insekter og andre smådyr, der udgør føden for kyllingerne.

Brede rabatter

Langs spor og veje kan man med fordel undlade slåning, så der etableres et græsdekke, hvor agerhønen kan etablere sin rede. Der vil ligeledes her etableres ukrudt, der skaber et godt fødegrundlag. På mark- og grusveje findes ofte også bar jord/sand, hvor fuglene kan bale (støvbade).

Hvis du vil vide mere

Bøger:

- *Natur- og vildtpleje i skoven*, 2017, Per Kauffmann og Karsten Raae, Skovdyrkerne 2017

Øerne Tlf: 62 62 47 47 oer@skovdyrkerne.dk
Vestjylland Tlf: 96 10 10 96 vest@skovdyrkerne.dk
Syd Tlf: 75 86 73 88 syd@skovdyrkerne.dk

Midt Tlf: 86 89 32 22 midt@skovdyrkerne.dk
Nord-Østjylland Tlf: 86 44 73 17 sno@skovdyrkerne.dk

Vi er Danmarks største medlemsejede virksomhed indenfor skov og landskab med mere end 5.000 skovejere, juletræsproducenter mv. som vi hjælper med rådgivning, entrepriser og salg.

Skovdyrkerne · Sekretariatet · Parallevej 9A · 8680 Ry
info@skovdyrkerne.dk · www.skovdyrkerne.dk

SKOVDRYRKERNE